

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Patientinformation, referensexemplar

Gäller för: Smärtenhet NU-sjukvården, Smärtenhet NÄL

Giltig från: 2024-06-10

Innehållsansvar: Annette Dahlqvist, (annha1), Specialsjuksköt

Giltig till: 2026-06-10

Granskad av: Katarina Sisolakova, (katsi2), Överläkare

Godkänd av: Jimmy Bjelkengren, (jimbj), Verksamhetschef

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
NU-SJUKVÅRDEN

Rubrik: Smärtlindring med IDA-kateter

Dokument-ID: NU10033-657870698-114

Version: 12.0

Smärtlindring med IDA- kateter

Information från Smärtbehandlingsenheten

Vad är IDA-behandling?

Olika typer av ryggbedövningar används ofta i vården, dels i samband med operationer och dels för smärtlindring.

IDA-behandling är en sorts ryggbedövning med kvarliggande kateter som möjliggör smärtbehandling under lång tid. IDA är en förkortning för IntraDural Anestesi vilket ungefär betyder: ”smärtlindring innanför den hårda hjärnhinnan”. Egentligen är IDA-behandling precis samma bedövning som kallas ”spinal” och mycket ofta används för vardagliga operationer.

När man skall använda bedövningen som långvarig smärtlindring lägger man in en tunn kateter (en mycket tunn slang) i ryggen innanför den hårda hjärnhinnan dvs där man lägger en vanlig spinalbedövning.

Eftersom behandlingen ska fungera långvarigt dras katetern under huden bort från insticksstället (tunneleras) innan den förs ut genom huden ofta nedanför nyckelbenet. Detta förfarande underlättar skötseln och minskar risken för infektion eller att katetern ska glida ut. En bärbar pump med smärtlindrande läkemedel ansluts till katetern och en individuell behandling provas ut under några dagar.

När används IDA-behandling?

Om man har svåra smärtor som inte kan behandlas framgångsrikt med vanliga smärtstillande läkemedel, kanske pga otillräcklig effekt eller oacceptabla biverkningar, kan smärtlindring med IDA många gånger vara ett bra alternativ. Med IDA-behandling lyckas man många gånger ge en effektiv smärtlindring med få biverkningar.

Behandling i hemmet

Smärtlindring via en IDA-kateter kan fungera under mycket lång tid. Man kan vistas i hemmet med IDA-kateter. Läkemedel och tillbehör skrivs ut via Doskort. Fortsatt uppföljning, byten av läkemedelskassetter och förband görs då av hemsjukvården i nära samarbete med smärtbehandlingsenheten.

Hur görs inläggningen av IDA-katetern?

Inläggningen av IDA-katetern görs på operationsavdelningen under sterila betingelser. Ingreppet görs oftast i lokalbedövning. En narkosköterska finns med och kan ge smärtstillande och lugnande medel som komplement.

Bedövningskatetern kan börja användas med en gång efter inläggningen. En bärbar pump kopplas till katetern. Oftast används en läkemedelsblandning med lokalbedövningsmedel och morfin.

Efteråt stannar du på uppvakningsavdelningen några timmar eller i vissa fall hela natten. Därefter ytterligare några dagar på vårdavdelningen för fortsatta kontroller och justering av smärtbehandlingen.

Bieffekter av behandlingen

Muskelsvaghet, oftast i benen, kan uppkomma om man måste använda höga doser lokalbedövningsmedel för att uppnå smärtlindring. Vanligtvis kan man dock undvika besvärande muskelpåverkan genom att bara ge små mängder lokalbedövningsmedel.

Svårigheter att tömma urinblåsan kan också bero på läkemedelstillförseln. Man behöver ha urinkateter de första dagarna med behandlingen men efter några dagar kan man ibland avveckla urinkatetern.

En del patienter drabbas tyvärr av huvudvärk, yrsel och ibland illamående dagarna efter att katetern har lagts in. Man tror att symtomen beror på läckage av ryggmärgsvätska bredvid katetern. Dessa besvär är ofarliga och övergående på några dagar.

Finns det risker med behandlingen?

Infektion t ex lokalt där katetern kommer ut genom huden eller längs kateterns förlopp under huden kan förekomma. I sällsynta fall kan infektion i ryggkanalen eller hjärnhinnan förekomma. Tecken på allvarlig infektion kan vara feber, värk i ryggen, huvudvärk, nackstelhet och ibland nervpåverkan.

Infektionskomplikationer är ovanliga men vid misstanke om infektion måste man utreda och behandla omgående.

För att undvika infektion måste man alltid vara mycket noggrann med hygien och desinfektion vid skötsel och hantering av katetern.

Blödning i ryggkanalen är en mycket ovanlig komplikation. En blodutgjutning kan åstadkomma tryck på ryggmärgen och ge nervpåverkan t ex förlamningssymtom. För att undvika bestående nervskada kan man behöva operera akut och ta bort blodutgjutningen.

Blödningsprover kontrolleras och ställningstagande om eventuella risker tas före operationen.

Information om handlingen

Handlingstyp: Patientinformation, referensexemplar

Gäller för: Smärtenhet NU-sjukvården, Smärtenhet NÄL

Innehållsansvar: Annette Dahlqvist, (annha1), Specialsjuksköt

Granskad av: Katarina Sisolakova, (katsi2), Överläkare

Godkänd av: Jimmy Bjelkengren, (jimbj), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10033-657870698-114

Version: 12.0

Giltig från: 2024-06-10

Giltig till: 2026-06-10